

Christopher West

KAPITOLA 1

CO JE TO TEOLOGIE TĚLA?

TEOLOGIE TĚLA PRO ZAČÁTEČNÍKY

**Stručný úvod
do sexuální revoluce
Jana Pavla II.**

*Bůh „do utvořeného těla vepsal svou vlastní podobu,
aby tak i to, co mělo být viditelné, neslo božskou podobu“.*
(KKC, 704)

„Teologie těla“ je pracovní název, který dal papež Jan Pavel II. prvnímu většímu učitelskému projektu svého pontifikátu. Ve 129 krátkých promluvách, pronesených v období od září roku 1979 do listopadu roku 1984, papež církvi a světu nabídl bohaté biblické úvahy o významu lidské tělesnosti, zvláště v oblasti sexuality a erotické touhy.

Katolický teolog George Weigel charakterizuje teologii těla Jana Pavla II. jako „jednu z nejodvážnějších přestaveb katolické teologie za celá staletí“ – „teologickou časovanou bombu, nařízenou, aby vybuchla s dramatickými následky [...] možná někdy v 21. století“. V tuto chvíli papežova vize sexuální lásky „ještě ve větší míře nezačala formovat teologii, kázání a křesťanské vzdělávání církve“. Ale až k tomu dojde, předpovídá Weigel, „vynutí si to dramatický rozvoj přemýšlení prakticky o každém z hlavních témat Vyznání víry“ (WH, str. 336, 343, 853).²

² Vlastní překlad – pozn. překl.

Bůh, sex a smysl života

Proč by mohlo mít papežovo učení o sexuální lásce vliv na „každé z hlavních témat Vyznání víry“? Protože sex není jenom o sexu. To, jak chápeme a vyjadřujeme naši sexualitu, poukazuje na naše nejhlubší přesvědčení o tom, kdo jsme my, kdo je Bůh, jaký je smysl lidského života, uspořádání společnosti, a dokonce uspořádání vesmíru. Teologie těla Jana Pavla II. je proto víc než jen souborem úvah o sexu a manželské lásce. Papež říká, že skrze čůčku manželství a spojení manželů „v jedno tělo“ znovu objevujeme „smysl celé existence, smysl života“ (29. října 1980).

Kristus nás učí, že smyslem života je milovat tak, jako miluje On (viz Jan 15,12). Jedna z nejdůležitějších papežových myšlenek je, že Bůh toto povolání milovat tak, jak miluje on, vepsal do našich těl, když nás stvořil jako muže a ženy, a vybízí nás, abychom se stali jedním tělem (viz Gn 2,24). To, jak chápeme tělo a sexuální vztahy, „má význam [...] pro celou Bibli“ (13. ledna 1982), nejedná se o nějakou okrajovou poznámku. Noří nás do „perspektivy celého evangelia, celého Kristova učení a celého jeho poslání“ (3. prosince 1980).

Kristovým posláním je obnovit řád lásky ve světě těžce pokřiveném hříchem. A u základu lidského „řádu lásky“ stojí jako vždy spojení muže a ženy. To, co se z papežovy teologie těla dozvídáme, je proto evidentně „důležité pro manželství a křesťanské povolání manželů a manželek“. Nicméně je to „stejně podstatné a *platné pro hermeneutiku*³ člověka obecně: pro fundamentální problém porozumění člověku a pro sebepochopení jeho bytí ve světě“ (15. prosince 1982).

Není divu, že se všichni tak zajímáme o sex! Spojení muže a ženy je „veliké tajemství“, které nás přivádí – pokud při naší cestě za poznáním neztratíme směr – do nitra Božího plánu s kosmem (viz Ef 5,31-32).

3 Hermeneutika = výklad, interpretace; fundamentální = základní – pozn.překl.

Křesťanství nezavrhuje tělo

Když přijde řeč na náboženství, mají lidé ve zvyku klást důraz na duchovno. Zdůrazňovat tělo je však mnoha lidem cizí, někdy dokonce nepřijemné. Podle Jana Pavla II. je toto dělení chybné. Duch má jistě přednost před hmotou. *Katechismus katolické církve* nás však učí, že „člověk jako bytost tělesná a zároveň duchová vyjadřuje a vnímá duchovní skutečnosti prostřednictvím hmotných znamení a symbolů“ (čl. 1146). V určitém smyslu je to jediný způsob, jak jako tělesná stvoření vůbec můžeme zakoušet duchovní svět – v hmotném světě a skrze něj, v našem těle a skrze něho. Tím, že na sebe Vtělením vzal lidskou podobu, se s námi Bůh pokorně setkává právě zde – v našem tělesném, lidském stavu.

Mnoho křesťanů naneštěstí vyrůstá s názorem, že jejich tělo (zvláště jejich sexualita) je základní překážkou duchovního života. Mnozí se domnívají, že křesťanské učení považuje jejich duše za „dobré“ a jejich těla za „špatná“. Takové uvažování nemůže být více vzdáleno od pravého křesťanského pohledu! Představa, že lidské tělo je „špatné“, je blud (tj. do očí bijící omyl jednoznačně odsouzený církví) známý jako manicheismus.

Mání (neboli Manichaeus), podle kterého se toto chybné učení jmenuje, odsuzoval tělo a všechno, co se týkalo sexuality, protože v hmotném světě viděl původ zla. Jako křesťané věříme, že všechno, co Bůh stvořil, je „velmi dobré“ (viz Gn 1,31). Jan Pavel II. shrnuje tento zásadní rozdíl následovně: jestliže pro manichejskou mentalitu představují tělo a sexualita „anti-hodnotu“, pro křesťanství naopak zůstávají vždycky „hodnotou nedostatečně oceňovanou“ (22. října 1980). Jinak řečeno, jestliže manicheismus tvrdí, že „tělo je špatné“, křesťanství říká, že „tělo je tak dobré, že to ani nedokážeme pochopit“.

Problémem naší kultury přesycené sexem tedy není to, že tělo a sex přeceňuje. Jejím problémem je, že nedokáže pochopit, jakou hodnotu tělo a sex opravdu mají. Křesťanství nezavrhuje tělo! *Katechismus* ve skutečné „óde na tělo“ prohlašuje: „Tělo je

stěžejním bodem spásy. « Věříme v Boha, který je Stvořitelem těla; věříme ve Slovo, které se stalo tělem, aby vykoupilo tělo; věříme ve vzkříšení těla, dovršení stvoření a vykoupení těla“ (čl. 1015).

Svátostná povaha (sakramentalita) těla

Katolická víra je, pokud jste si toho ještě nevšimli, velice tělesné, smyslové náboženství. Nejintimněji se s Bohem setkáváme prostřednictvím našich tělesných smyslů a skrze „věci“ hmotného světa: skrze obmytí těla ve vodě (křest), pomazání těla olejem (křest, biřmování, svěcení, pomazání nemocných), přijímání Těla a Krve Krista (eucharistie), vkládání rukou (svěcení, pomazání nemocných), vyznání hříšů našimi ústy (pokání) a nerozlučné spojení muže a ženy v „jedno tělo“ (manželství).

Jak můžeme popsat „velké tajemství“ svátostí? Jsou to fyzické prostředky, prostřednictvím nichž se setkáváme s Božími duchovními poklady. Svátosti jsou polibkem ducha a hmoty. Nebe a země se objímají v nikdy nekončícím spojení.

Lidské tělo je samo o sobě v jistém smyslu „svátostí“. Je to širší a mnohem starobylejší význam tohoto slova, než na jaký jsme možná zvyklí. Když Jan Pavel II. hovoří o těle jako o „svátosti“, má spíše než sedm svátostí ustanovených Kristem na mysli to, že tělo je znamení, které činí viditelným neviditelné Boží tajemství. Boha nemůžeme vidět. Bůh je čirý duch. A přece je křesťanství náboženstvím Božího sebeodhalení. Bůh se nám chce zjevit. Chce svoje neviditelné, duchovní tajemství učinit viditelným, abychom ho mohli „vidět“. Jak to dělá?

Skoro každý z nás zažil ten hluboký pocit úcty a údivu při pohledu na hvězdné nebe, na oslnivý západ slunce nebo na drobnou květinu. V těchto chvílích do jisté míry „vidíme Boha“ (přesněji, vidíme jeho odlesk). „Krása stvoření je odleskem nekonečné krásy Stvořitele“ (KKC, 341). Co je ale korunou stvoření? Co nejvíce z toho, co Bůh stvořil, „hovoří“ o Boží kráse? Odpověď

je: muž a žena a jejich povolání k plodnému společenství. „Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. A Bůh jim poželal a řekl jim: »Plodte a množte se [...].«“ (Gn 1,27-28).

Stěžejní tvrzení Jana Pavla II.

To nás přivádí ke stěžejnímu tvrzení teologie těla Jana Pavla II.: „Tělo, a pouze ono,“ říká papež, „je schopno učinit viditelným, co je neviditelné: duchovní a božské. Bylo stvořeno, aby přenášelo do viditelné skutečnosti světa tajemství skryté od věčnosti v Bohu, a tak bylo jeho znamením“ (20. února 1980). Tělo nám jinak řečeno nějakým způsobem umožňuje „vidět“ duchovní skutečnosti, a dokonce věčné tajemství „skryté“ v Bohu. Jak?

Zamyslete se nad tím, co znamená být lidskou bytostí. Lidská přirozenost je jak duchová, tak tělesná. Nejsme duše „polapené“ v těle. Církev vždy hájila názor, že jsme ztělesněné duše či oduševnělá těla. Díky hluboké jednotě těla i duše v každém z nás naše těla *zjevují* neboli „činí viditelnou“ neviditelnou realitu našich duší. Ale tělo toho dokáže mnohem víc. Protože jsme byli stvořeni k Božímu obrazu, naše těla činí viditelným také něco z neviditelného Božího tajemství. Jan Pavel II. chce lidské tělo zkoumat z této perspektivy – ne jako biologický organismus, ale jako *teologii*, jako „studium Boha“. Tělo není božské. Je ale „znamením“ božského tajemství.

Znamení je něco, co nás odkazuje na skutečnost mimo ně samotné a jistým způsobem nám tuto transcendentní [přesahující] skutečnost zpřítomňuje. Božské tajemství vždy zůstane nekonečně „mimo“; nemůže být zredukováno na svá znamení. Nicméně – aby se toto neviditelné tajemství stalo viditelným – je znamení nepostradatelné. *Katechismus* říká: Člověk „má zapotřebí znamení a symbolů, aby mohl komunikovat [...]. Totéž činí i ve vztahu k Bohu“ (čl. 1146).

Musíme pečlivě zachovávat základní rozlišování mezi duchem a hmotou a (ještě více) mezi Stvořitelem a stvořením. Současně však musíme uznat hlubokou jednotu mezi těmito skutečnostmi. Křesťanství je náboženství spojení Boha s lidstvem. Je to náboženství Slova (to je čistý Duch), které se stalo tělem! V „Ježíšově těle »vidíme Boha, který se nám stal viditelným, a jsme přemoženi láskou Boha neviditelného«“ (srov. KKC, 477). Boží tajemství se zjevuje v lidském těle – teologii těla. Není to pouze nadpis souboru papežových promluv; je to samotná „logika“ křesťanství.

Jestliže vám na první dojem případně zvláštní hovořit o těle jako o teologii, po následující úvaze by tomu tak už být nemělo. Zamyslete se nad Vánoce. Věříme v tajemství Boha, který přijal lidské tělo a narodil se z ženy. Jan Pavel II. říká: „Protože se Boží Slovo stalo tělem, tělo vstoupilo do teologie [...] hlavní branou“ (2. dubna 1980).

Božské tajemství

Již několikrát jsme hovořili o „božském tajemství“ nebo o „tajemství ukrytém v Bohu od věčnosti“ (srov. Ef 3,9). Co to znamená? „Tajemství“ se v křesťanském významu nemyslí nějaká nerozluštitelná záhada. Myslí se tím nejhlubší realita Boha a jeho věčný plán pro lidstvo. Tyto skutečnosti do té míry přesahují naše chápání, že vše, co můžeme opravdu říci, je slovo „tajemství“. A přesto je Bůh „poznatelný“ – a to ne na základě naší schopnosti rozluštit nějakou božskou záhadu – ale díky tomu, že se Bůh sám dal poznat.

Katechismus říká: „Bůh zjevil své nejhlubší tajemství: on sám je věčná výměna lásky – Otec, Syn a Duch Svätý – a určil nás k tomu, abychom na této výměně měli účast“ (srov. čl. 221). Toto klíčové tvrzení shrnuje ústřední tajemství Boha a smysl lidské existence: láska. Bůh *je* láska, jak nám říká apoštol Jan (viz 1 Jan 4,8). Nejen proto, že miluje nás, ale proto, že *v Bohu*

tři osoby Trojice žijí „věčnou výměnou lásky“. Toto je „hlavní tajemství víry a křesťanského života. Je to tajemství Boha, jaký je sám o sobě. Toto tajemství je tedy zdrojem všech ostatních tajemství víry; je světlem, které je osvětluje“ (KKC, 234).

V papežově jazyce je Bůh věčné Společenství osob. Společenství osob se vytváří tou měrou, jakou dvě (nebo více) osoby samy sebe jeden druhému „darují“ v lásce a službě. Žádné vysvětlení Trojice není dostatečné. Ze zjevení však můžeme rozpoznat, že Otec věčně „plodí“ Syna tím, že sám sebe dává Synu a pro Syna. Syn, „Otcův milovaný“, pak lásku Otce přijímá a věčně dává sám sebe Otci. Láska, kterou sdílí, *je* Duch Svätý, jak říkáme v Nicejském vyznání víry: „z Otce i Syna [věčně] vychází“.

A to je důvod, proč existujeme: Láska ze své přirozenosti touží rozšířit své společenství. Bůh rozhodně nikoho jiného nepotřeboval. Láska Trojice je sama o sobě dokonalá a úplná. Přesto však Bůh z naprosté dobroty a velkorysosti chtěl stvořit velké množství jiných osob, aby měly účast na jeho nikdy nekončící a extatické „výměně lásky“.

Ikona Trojice, obraz Krista a církve

Tak tedy ještě jednou – když hovoříme o neviditelném „tajemství skrytém v Bohu od věčnosti“, mluvíme o tom, že: 1) Bůh je společenství lásky a 2) jsme předurčení k účasti na této výměně. Lidské tělo toto „tajemství“ o dvou částech vyjadřuje už od okamžiku našeho stvoření. Jak? Právě skrze krásu a tajemství pohlavní odlišnosti a naše povolání stát se „jedním tělem“ (viz Gn 2,24).

Bůh do naší sexuality vtiskl povolání spolupracovat na „stvořené verzi“ jeho věčné „výměny lásky“. Bůh nás jinak řečeno stvořil jako muže a ženu, abychom mohli být obrazem jeho lásky tím, že se staneme jeden druhému upřímným darem. Toto upřímné darování je základem „společenství osob“ nejen mezi mužem

a ženou, ale také – pokud vše probíhá normálně – s „třetím“, který vzejde z těch dvou. Tak se sexuální láska stává v jistém smyslu ikonou či pozemským obrazem vnitřního života Trojice. (Nevím, jak vy, ale já jsem nikdy neslyšel média vysvětlovat to tímto způsobem.)

Sexuální láska, kromě toho, že je obrazem Trojice, má být obrazem spojení Boha s lidstvem. Kristovo vykupitelské sebe-darování je novým vylitím lásky Trojice na celé stvoření. Církev tuto lásku přijímá a pokouší se ji opětovat. Bůh obdařil naše těla muže a ženy svátostnou schopností tuto výměnu mezi Kristem a církví vyjadřovat. Svatý Pavel říká (a cituje přitom z knihy Genesis): „»Proto opustí muž otce i matku a připojí se ke své manželce, a budou ti dva jedno tělo.« Je to velké tajemství, které vztahuje na Krista a na církev“ (Ef 5,31-32; ČEP).

Tento úryvek z 5. kapitoly listu Efezanům je klíčovým textem – možná tím nejdůležitějším – pro to, abychom tělu a sexualitě porozuměli „teologicky“. Kristus opustil svého Otce v nebi. Opustil také domov své matky na zemi. Proč? Aby vydal své tělo pro svoji Nevěstu (církev), abychom s ním mohli být „jedno tělo“. Kde se s Kristem tělesně spojujeme? Nejhlubším způsobem v eucharistii.

Když se odstraní všechnen zmatek a narovnájí se všechna pokřivení, nejhlubším smyslem lidské sexuality – toho, že jsme byli stvoření jako muži a ženy a povolání ke společenství – je „eucharistie“. Jan Pavel II. charakterizuje eucharistii jako „svátost Ženicha a Nevěsty“⁴. Papež říká, že eucharistie jako nejvýznamnější svátost společenství jistým způsobem slouží k „vyjádření vztahu mezi mužem a ženou; mezi tím, co je »ženské«, a tím, co je »mužské«“ (MD, 26). Bůh nás od samého počátku stvořil jako muže a ženy k tomu, abychom žili ve „svatém společenství“, které předznamenává Svaté společenství⁵ Krista a církve.

4 Oficiální český text MD má „Snoubence a Snoubenky“ – pozn. překl.

5 Angl. *Holy Communion*; tento výraz znamená také „svatě přijímání“ – pozn. překl.

Dar Kristova těla jeho Nevěstě (slavený v eucharistii) pak vrhá na význam společenství muže a ženy rozhodující světlo.

Nikdy jsem se se svým tchánem nesetkal; zemřel dříve, než jsme se já a moje žena seznámili. Velmi si ho ale vážím kvůli následujícímu příběhu. Na mši svaté den po své svatbě, když o předchozí noci dovršil své manželství, měl po přijetí eucharistie oči plné slz. Na dotaz své novomanželky odpověděl: „Poprvé v životě jsem pochopil význam Kristových slov: »Toto je moje tělo, které se za vás vydává.«“

Manželská (snubní) analogie⁶

Písmo užívá k vylíčení Boží lásky k lidstvu mnoho obrazů. Každý z nich má své cenné místo. Ale jak Starý, tak Nový zákon užívá ze všech nejčastěji obraz manželské lásky. Je to také obraz oblíbený největšími mystiky církve.

Bible začíná manželstvím prvního muže a ženy v knize Genesis a končí dalším „manželstvím“ – manželstvím Krista a církve – v knize Zjevení. Manželská teologie pohlíží na tento snubní „začátek a konec knihy“ jako na klíčový pro interpretaci všeho, co se nachází mezi nimi. Skrze tuto optiku se dozvídáme, že věčným Božím plánem je „zasnoubit“ si nás (viz Oz 2,21) – žít s námi ve věčné výměně lásky a společenství. A nejenom to – když tuto analogii rozvedeme dále, Bůh chce skrze toto spojení „oplodnit“ naše lidství svým božským životem. Je to velmi „pozemský“ způsob vyjadřování, ale není to pouze metafora. Jedna žena, která chodila po této planetě a zastupovala nás všechny, se tak hluboce otevřela Boží lásce, že ve svém lůně doslova počala božský život. Maria, jak nás učí *Katechismus*, tak dokonale naplnila snubní charakter lidského povolání ve vztahu k Bohu (viz KKC, 505).

6 Analogie = obdoba, v něčem podobná skutečnost – pozn. překl.

Bůh chtěl, aby nám byl tento věčný „manželský plán“ tak zřejmý – tak jasně viditelný – že jeho obraz vtiskl do samotného našeho bytí tím, že nás stvořil jako muže a ženy a povolal nás, abychom se stali „jedním tělem“. A právě to se dozvídáme z papežovy teologie těla.

Povaha analogií

V tomto bodě je důležité jasně uvést, že manželskou lásku používáme pouze jako analogii Božího tajemství. Analogie vždy současně ukazují jak na podobnost, tak na podstatnou (v tomto případě velmi podstatnou) nepodobnost. Bez uvědomění si této skutečnosti hrozí nebezpečí, že na základě lidského života budeme o božském životě vyvozovat příliš mnoho.

Bůh například *není* pohlavní bytost. Tajemství lásky a plození v Trojici nekonečně přesahuje lidskou lásku a plození. Eucharistie, jak jsme ji právě popsali, tedy rozhodně není „sexuální setkání“, jak tento výraz obvykle chápeme. To ale neznamená, že analogie sexuální lásky je pouze zbožné přání nebo lidská projekce. Je to Bůh, kdo vepsal obraz svého tajemství do našeho lidství tím, že nás stvořil jako muže a ženy. A právě to je jádro věci: My jsme stvořeni k obrazu Božímu, ne on k našemu. *Katechismus* to vyjadřuje jasně: „Bůh není žádným způsobem k obrazu člověka. Není ani muž, ani žena: Bůh je čirý duch, a proto v něm není místo pro rozdíly pohlaví. Avšak »dokonalosti« muž a ženy zrcadlí něco z nekonečné Boží dokonalosti“ (čl. 370; viz 42, 239).

Jestliže jsou všechny analogie nedostatečné, Jan Pavel II. byl zároveň přesvědčen, že manželská analogie je tou nejméně nedostatečnou. Když mluvil o společenství muže a ženy a životě, kterému dává počátek, prohlásil: „Na tomto světě není dokonalejší a úplnější obraz Boha: Jednoty a Společenství. Neexistuje žádná jiná lidská skutečnost, která by lépe odpovídala, lidsky

řečeno, tomuto božskému tajemství“ (30. prosince 1988).⁷ Když tedy tuto lidskou realitu používáme jako obraz Boží reality, musíme být jednoduše opatrní, abychom respektovali nekonečný rozdíl mezi Bohem a jeho tvory.

Tělo a duchovní boj

Jestliže Bůh stvořil tělo a sexuální spojení, aby hlásalo jeho věčné tajemství lásky, proč je obvykle takto hluboce nevnímáme? Když například zaslechneme slovo „sex“, co se většině lidí vybaví? Že je to „veliké tajemství“ spojení v jedno tělo, které je odleskem Kristova spojení s církví, nebo že je to něco, řekněme, méně svatého?

Popřemýšlejte o tom chvíli. Jestliže tělo a sex mají hlásat naše spojení s Bohem a jestliže je tu nepřítel, který nás chce od Boha odloučit, na co si myslíte, že zaútočí? Pokud chceme vědět, co je na tomto světě nejposvátnější, pak všechno, co potřebujeme udělat, je podívat se po tom, co je nejvíce znevažováno.

Nepřítel není hlupák. On ví, že tělo a sex mají hlásat božské tajemství. A z jeho perspektivy je třeba toto hlásání umlčet. Mužům a ženám je třeba zabránit, aby ve svých tělech poznávali Boží tajemství. Jak později uvidíme jasněji, je to přesně ta slepota, kterou skrze hadí pokušení přinesl dědičný hřích. Ale nemějte strach: Kristus přišel kázat slepým navrácení zraku! (viz Lk 4,18).

Pro tuto chvíli je třeba si pamatovat, že boj o duši člověka se svádí na poli pravdy o jeho těle. Není náhoda, že svatý Pavel na své představení „velikého tajemství“ spojení v „jedno tělo“ v 5. kapitole listu Efesanům navazuje výzvou k pozvednutí zbraní v kosmické bitvě mezi dobrem a zlem v 6. kapitole. Spojení muže a ženy jako zdroj rodiny a života samotného se „nachází ve středu velké bitvy mezi dobrem a zlem, mezi

⁷ Homilie na svátek Svaté rodiny – pozn. překl.

životem a smrtí, mezi láskou a tím, co lásce odporuje“ (LR, 23). Pokud máme v této válce zvítězit, první věc, kterou musíme udělat, jak říká svatý Pavel – a teď si nedělám legraci, najděte si to – je „opásat se kolem beder pravdou“ (viz Ef 6,14). Teologie těla Jana Pavla II. je jasně znějící výzvou pro všechny muže a ženy, aby udělali právě toto – opásali svá bedra pravdou, která je osvobodí k lásce.

Základ etiky a kultury

V celospolečenské debatě o smyslu sexu a manželské lásky je v sázce nesmírně mnoho. Jan Pavel II. tvrdí, že společenství muže a ženy je „nejhlubší živnou půdou [nebo základem] etiky a lidské kultury“ (22. října 1980). Co to znamená? Zkrátka – jak se daří sexu, tak se daří manželství a rodině. Jak se daří manželství a rodině, tak se daří civilizaci.

To je důvod, proč Karol Wojtyła (pozdější papež Jan Pavel II.) ve své knize *Láska a odpovědnost* napsal, že zmatek týkající se sexuální morálky „v sobě nese snad větší nebezpečí, než se všeobecně předpokládá – nebezpečí zmatení podstatných a základních lidských tendencí, cest lidské existence. Takové zmatení se musí pochopitelně odrazit na celém duchovním stavu člověka“ (str. 55).

Všimněte si, jak je sex propojen se samotnou realitou lidské existence. Bez sexuálního spojení vašich rodičů – a jejich rodičů před nimi a jejich rodičů před nimi... – byste jednoduše neexistovali. Každá lidská bytost je konečný výsledek tisíců a tisíců nezbytných sexuálních spojení. Vynechejte ze svého rodokmenu třeba jen jedno sexuální spojení a nebudete existovat. Nebude existovat ani nikdo jiný, kdo odvozuje z tohoto spojení svůj původ. Svět by byl úplně jiným místem. A teď se vraťte o několik generací zpátky a vložte do svého rodokmenu jediné pohlavní spojení s antikoncepcí. Mělo by to

stejný účinek: neexistovali byste. Ani nikdo jiný, kdo od tohoto bodu vašeho rodinného stromu odvozuje svůj původ. Svět by byl úplně jiným místem.

Když si pohráváme s Božím plánem pro sex, pohráváme si s vesmírným tokem lidské existence. Lidské společenství – jeho existence a rovnováha – je doslova určena tím, kdo s kým má pohlavní styk a jakým způsobem. Jestliže je pohlavní spojení zaměřeno k lásce a životu, buduje rodiny a následně pak kulturu, která žije pravdu lásky a života. Když je sexuální akt zaměřen proti lásce a proti životu, rodí smrt – to, co Jan Pavel II. nekompromisně, ale přesně označuje jako „kultura smrti“. „Kultura smrti“ je kultura, která *volí* smrt jako „řešení“ svých problémů, protože nerozpoznává nekonečnou hodnotu každé lidské bytosti.

Obnova pravdy o sexu

Je tato spojitost mezi naší sexuální volbou a kulturou smrti stále nejasná? Zeptejme se sami sebe: Proč jen ve Spojených státech zabijeme přibližně 4000 nenarozených dětí každý den?⁸ Protože nesprávně užíváme a zneužíváme úžasný Boží dar sexuality. Nechme se oklamat: debata o potratech není v konečném důsledku o tom, kdy začíná život. Je o smyslu sexu. Co většina mužů a žen, kteří bojují za potraty, chce, není ani tak „právo“ zabít svého potomka, ale „právo“ mít neomezený sex bez následků.

To je důvod, proč Jan Pavel II. ve své významné encyklice *Evangelium vitae (Evangelium života)* napsal: „Je iluze si myslet, že můžeme vybudovat pravou kulturu lidského života, jestliže nepřijímáme a neprožíváme sexualitu, lásku a život ve shodě s jejich pravým smyslem a v jejich úzkém vzájemném propojení“ (čl. 97, vlastní překlad).

⁸ V České republice bylo v roce 2005 při umělém potratu usmrceno přibližně 70 dětí denně – pozn. překl.

OBSAH

Autorův úvod	5
Kapitola 1	
Co je to teologie těla?.....	9
Kapitola 2	
Prvotní Boží plán pro tělo a sex: Před říšskými listy	25
Kapitola 3	
Následky hříchu a vykoupení sexuality: Říšské listy na scéně.....	37
Kapitola 4	
Vzkříšení těla: Bez říšských listů.....	59
Kapitola 5	
Křesťanské panenství a celibát: Manželství domluvené v nebi	71
Kapitola 6	
Křesťanské manželství: Obraz jednoty Krista a církve.....	81
Kapitola 7	
Osvobozující sexuální morálka: Teologie v ložnici	97
Kapitola 8	
Předávání teologie těla při „nové evangelizaci“	117
Slovníček.....	127
Knihy a jiné zdroje k dalšímu studiu	139
Seznam zkratk.....	141

Ediční poznámka:

Při citování katechezí Jana Pavla II. jsme vycházeli z třetího českého vydání (Praha, Paulínky 2006), někdy mírně upraveného vzhledem ke kontextu. V překladu citací Písma svatého byl upřednostňován český liturgický překlad Nového zákona (Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství 1998), v některých případech bylo nutno i novozákonní místa citovat podle ČEP (nebo jiného běžně dostupného překladu, například podle Nové Bible kralické – NBK). Starozákonní texty přejímáme z českého ekumenického překladu (ČEP). Výjimečně bylo nutné vzhledem ke kontextu překládat dané pasáže přímo z angličtiny.